

§ 13

Remiss av slutbetänkandet Barns och ungas rätt vid tvångsvård, förslag till ny LVU, - remiss från kommunstyrelsen, KS 110-1202/2015

Dnr 1.5.1.269-2015

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet *Barns och ungas rätt vid tvångsvård – Förslag till ny LVU* till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

De förändringar som föreslås i betänkandet är framförallt;

- Skärpta krav på kvalitet, trygghet och säkerhet i vården
- Barnets rätt till delaktighet, anpassad fritid, anhöriga och sitt nätverk
- Ökad möjlighet för barnets nätverk att involveras i LVU-processen
- Formuleringar i rekvisiten för vård enligt LVU ändras
- Underställan om omedelbart omhändertagande ska utan dröjsmål lämnas till förvaltningsrätten
- Vård ska gälla omedelbart efter slutligt beslut
- Läkarundersökning blir del av underlaget för bedömning av placering, både enligt LVU och SoL
- Barnets möjlighet till offentligt biträde i ärenden som rör hemlighållande av vistelseort och umgängesbegränsning utökas
- Skärpta krav på kompetens hos domstolar och jurister
- Barnets möjlighet till delaktighet vid förvaltningsrättslig förhandling
- Vårdplanen förstärks att omfatta även eftervård
- Föräldrars ökade möjlighet att delta i vården
- Umgängesrätten ska utgå från barnets behov och vilja
- Ökad trygghet för barn placerade på lång sikt genom att efter två år revidera vårdplanen till att bli långsiktig
- Ersätta övervägande med rapport riktad mot barnets specifika situation
- Minska återkommande rättsprocesser som påkallats av vårdnadshavare
- Förtydliga och förenkla bedömning om vårdnadsöverflyttning

- Bestämmanderätten om vården övertas av socialnämnden vid LVU
- Öppna SoL-insatser utan föräldrars samtycke ska kunna ske i samband med brister i hemmiljö eller upphörande av placering samt vid ungdoms ansökan om kontaktperson
- Möjlighet till SoL placering utan vårdnadshavarens samtycke om ungdom över 16 år begär det eller samtycker
- Ett flertal uppdrag lämnas till socialstyrelsen att upparbeta, såsom rutiner, underlätta samverkan och öka kunskapsutvecklingen hos professionella.

Förvaltningen är överlag positiv till förslagen och står bakom dessa. Förslagen stärker barnens trygghet och det finns ett tydligt barnperspektiv i de förändringar som föreslås.

Däremot anser förvaltningen att formuleringen ”något annat i sig själv nedbrytande beteende” i rekvisiten är otydlig och lämnar öppet för ett flertal tolkningar. Vidare framgår att samverkan bör utökas men fortfarande saknas tydlighet kring ansvarsfrågan. Socialtjänsten får då ta ansvar och formulera vård utifrån behov, som inte faller inom ramen för socialtjänstens uppdrag. Därutöver menar förvaltningen att för att barn ska kunna vara delaktiga vid domstolsförhandlingar så krävs att domstolarna ordnar ett mer barnvänligt klimat.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2015-09-04.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande (M) med ersättaryttrande (KD)

Johan Nilsson m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande. Ersättaren Camilla Sarfors (KD) anslöt sig till uttalandet som ett ersättaryttrande.

Vi välkomnar i grunden förslaget till ny LVU. Det är mycket välkommet att barnperspektivet nu stärks och att en del av de brister som funnits med den gamla lagen kan rättas till. Precis som förvaltningen skriver är barns möjlighet att göra sin röst hörd viktig, inte bara för att låta barnen kunna påverka de beslut som rör dem, utan även för att ge ett allsidigt underlag till utredningen.

Vi välkomnar att utredningen föreslår en ökad skyldighet för kommunerna att erbjuda stöd till föräldrar att skapa en god miljö i hemmet. Vi välkomnar också att kravet på övervägande var sjätte

månad ersätts med en rapporteringsskyldighet. Den gällande ordningen bidrar till att skapa oro och osäkerhet hos barnen.

Vi ser även positivt på att kravet på vårdnadshavarens samtycke vid fortsättning av vård vid frivilliga placeringar mjukas upp för äldre barn. Det måste vara barnets bästa som står i centrum.

Brister i föräldraskapet drabbar även barnens hälsa. Bland annat därför anser vi att utredningen borde ha skärpt skrivningarna om läkarundersökningar och gjort dem mer eller mindre obligatoriska. Att 40 procent av barn som omhändertas enligt LVU inte genomgår läkarundersökning är en för hög siffra i ljuset av att en tredjedel av barnen som undersöks visar sig ha behov av uppföljning inom hälso- och sjukvården. Det finns också, som utredningen skriver, ett stort behov av att bättre följa upp hälsoutvecklingen hos barn även efter omhändertagandet.

Barn som omhändertas enligt LVU kan placeras i det egna hemmet. Detta är en relativt sällsynt men dock förekommande form av placering. Vi ser gärna att möjligheterna att använda den placeringen blir färre och att placering i det egna hemmet inte förekommer när det rör sig om barn och unga som befinner sig i eller är på väg in i kriminella eller på andra sätt antisociala miljöer.

Med tanke på den allvarliga kritik Barnombudsmannen har riktat mot användningen av avskiljningar vid särskilda ungdomshem är det bra att utredningen har sett över och föreslagit en skärpning av reglerna. Det är bra att tidsgränsen för avskiljning begränsas. Vi ifrågasätter dock om skillnaden mellan avskiljning med stängd eller öppen dörr är relevant och tillräcklig för att tillgodose den kritik som har riktats mot förfarandet.

En lyckad skolgång är den viktigaste skyddsfaktorn för att förhindra utanförskap hos unga. Därför välkomnar vi utredningens förslag att i både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen införa likalydande bestämmelser om samarbete inför, under och efter en placering.

Barn som är placerade har ofta särskilda behov relaterade till sin inläring. Det finns intressanta forskningsansatser på området. Sedan några år pågår i Stockholm och ett antal andra svenska städer projektet SkolFam. När resultatet av den pågående utvärderingen på riksnivå är klar bör regeringen titta på om detta är något som kan användas för att stärka stödet till placerade barn i sin skolgång. I mellantiden kan och bör Stockholms stad gå vidare med att

implementera lärdomarna i ordinarie verksamhet.

Det finns i Stockholm och Sverige ett antal barn som missar stora delar eller hela sin skolpliktiga skolgång därför att föräldrarna håller dem borta från undervisningen utan att sociala myndigheter kan agera, något som har potentiellt mycket svåra och destruktiva effekter för barnens möjligheter till ett självständigt liv. Vi anser att Socialtjänstlagen behöver förtydligas med att långvarigt och medvetet brytande av skolplikten kan vara grund för ingripande.
